

2 sön efter påsk

Predikan 2026-04-19

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige.

Dagens ämne: Herren vår herde.

Epistel: 1 Petr. 2:21–25. Evangelium: Joh. 10:11–16.

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön. Käre himmelske Fader! Vi tackar dig att du sänt din Son som den gode Herden som gett sitt liv för fåren. Kom med din helige Ande denna stund och tala till oss genom ditt heliga ord. Hjälp oss att tro på ordet och följa det i både lära och liv till frälsning och salighet. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext 3:e årg.: Joh. 10:1–10.

Jesus sade till judarna: 1 ”Jag säger er sanningen: Den som inte går in i fårfällan genom porten utan tar sig in från annat håll, han är en tjuv och en rövare. 2 Men den som går in genom porten är fårens herde. 3 För honom öppnar portvakten, och fåren lyssnar till hans röst. Han kallar på sina får och nämner dem vid namn och för ut dem. 4 När han har fört ut alla sina får går han före dem, och fåren följer honom eftersom de känner hans röst. 5 Men en främling följer de inte utan flyr från honom, för de känner inte främlingars röst.” 6 Denna liknelse berättade Jesus för dem, men de förstod inte vad han ville säga dem. 7 Då sade Jesus än en gång: ”Jag säger er sanningen: Jag är porten till fåren. 8 Alla som har kommit före mig är tjuvar och rövare, men fåren har inte lyssnat till dem. 9 Jag är porten. Den som går in genom mig ska bli frälst, och han ska gå in och gå ut och finna bete. 10 Tjuven kommer bara för att stjäla, slakta och döda. Jag har kommit för att de ska ha liv, och liv i överflöd.”

Denna söndags texter handlar om Jesus Kristus som den gode herden. Han säger: ”Jag är den gode herden. Den gode herden ger sitt liv för fåren” (Joh. 10:11). Genom sin död och sin uppståndelse har Jesus trätt fram som vår gode herde. Han har genom sin död fullkomligt försonat alla våra synder och genom sin uppståndelse besegrat alla de onda fördärvmakterna, synden, döden och djävulen. Detta var inte en tillfällig seger i en oviss kamp som går vidare med osäkert resultat. Nej, det var den slutliga segern han vann med sin död och uppståndelse. När Jesus på korset sade: ”Det är fullbordat”, då var hans ställföreträdande lidande fullbordat. Det skedde ”för att vi skall ha liv i överflöd” (Joh. 10:10). Uppståndelsen var sedan beviset på att detta verkligen var sant. När han steg fram ur graven och mötte apostlarna och många andra vittnen kom han till dem som den uppståndne frälsaren som en gång för alla hade *kastat alla våra synder i havets djup* (Mika 7:19). Då hade han uppfyllt löftet till Abraham, Isak och Jakob och alla fäderna i GT.

Vilka är då fåren som han har i sitt fårhus? När Jesus i vår predikotext talade om detta förstod judarna först inte vad han menade. Då fortsatte Jesus och förklarade liknelsen om herden och fåren mera ingående för dem. Så gör han också för oss. Vi måste höra hans ord flera gånger och få det förklarat för oss av de herdor som han kallar i sin efterföljd så att de tydligt och klart upprepar och förklarar vad som står i Guds ord och ingenting annat. Så gav Jesus en ingående förklaring om vad som menas med herden och fåren. Han själv är herden som har gett sitt liv för fåren. Fårhjorden är alla de som lyssnar på hans röst och tror på honom. Det kommer också falska herdor, som Jesus här kallar för tjuvar och rövare. Det är alla som i sin förkunnelse mer eller mindre avviker från Guds ord. Det är både de som helt och hållet predikar hedniska och öppet ogudaktiga läror och de som visserligen predikar många goda läror ur Bibeln, men som också blandar detta budskap med falska läror. Om

dessa skriver Paulus: *"Lite surdeg syrar hela degen"* (Gal. 5:9). Och på ett annat ställe säger han: *"Satan själv förklar sig till en ljusets ängel"* (2 Kor. 11:14). Paulus förklarar det också med orden *"Sådana människor är falska apostlar, oärliga arbetare förklädda till Kristi apostlar"* (v 13).

I vår text säger Jesus om dessa: *"Den som inte går in i fårfällan genom porten utan tar sig in från annat håll, han är en tjuv och en rövare"* (Joh. 10:1). Den rätte herden kommer genom porten och fåren känner igen hans röst. Den rösten är Guds rena och klara ord. Den rösten låter Herren bli hörd genom alla trogna herdor som i Jesu och apostlarnas efterföljd predikar ordet rent och klart i hela dess rikedom. Men de som tar sig in från annat håll är som tjuvar och rövare som bryter sig in i fårhuset och lockar ut fåren därifrån på andra vägar. För att de ska lyckas kommer de i regel med insmickrande ord som är inlindade i många vackra bibelutläggningar. Men när det sedan gäller försvarar de envetet sina falska läror och påstår att dessa stämmer med Bibeln.

Jesus visar oss här att de kommer med ett budskap som i grunden för oss bort ifrån Guds ord. Den rätta porten in till fåren är den förkunnelse som i alla stycken utan undantag håller sig till det av Herren en gång för alla givna ordet. Men de falska herdarna kommer delvis med stycken ur Guds ord och delvis med sådant som är felaktigt och förvrängt. De blandar sanning och lögn. Paulus skriver: *"Men oandligt, tomt prat ska du akta dig för. De som ägnar sig åt sådant kommer att gå allt längre i ogudaktighet, och deras ord kommer att sprida sig som cancersvulster. Till dem hör Hymeneus och Filetus, som har kommit bort från sanningen. De vänder upp och ner på tron för vissa när de säger att uppståndelsen redan har ägt rum"* (2 Tim. 2:16f). Paulus beskriver här den falska läran som en cancer (kräftsvulst) eller kallbrand som börjar lite grand men efter hand sprider sig och förstör hela kroppen och till sist dödar om den inte kan stoppas i tid. Vi ska därför inte ha overseende med en enda felaktig lära, hur oskyldig den än framställs. Om den strider mot Skriften kommer den att vara som den sjukdom Paulus här framställer. Den blir värre och värre och drar med sig både det ena och det andra tills den alldeles tar överhanden och skadar kyrkan och dess troende medlemmar på ett fruktansvärt sätt. Så har många kyrkor som börjat släppa in den ena eller andra villfarelsen på ett skrämmande sätt utvecklats i negativ, obiblisk riktning.

Redan i GT kom det många falska lärare. När profeten Elia verkade försökte drottning Isebel utrota alla Herrens trogna profeter. Men kung Ahab hade en mycket from överförvaltare, Obadja, som gömde undan de rättrogna profeterna i en grotta. Obadja tog 50 profeter i sänder för att försöka rädda dem undan drottning Isebels utrotning (1 Kung. 18:3f). Det var mycket svåra tider. Till sist var det bara profeten Elia ensam som stod upp mot 450 Baalprofeter och 400 profeter som dyrkade en avgud som kallades Aseran. Dessa falska profeter brukade äta vid drottning Isebels bord (v 19). Så är det ofta de falska lärarna som prisas av den världsliga makten. Dessa profeter hade inte i det yttre lämnat Israels religion utan blandat upp den med vissa hedniska inslag. Istället för att färdas till Jerusalems tempel hade man egna guldkalvar i Betel och Dan dit folket skulle gå för att tillbedja. På liknande sätt var det också i Jerusalem, t.ex. på Jeremias tid. Man hade visserligen kvar templet där, men man blandade upp Mose lag och de rätta profeternas budskap med en mängd falska profetior. Jeremia däremot fängslade man och plågade på ett fruktansvärt sätt. Men Herrens trogna profeter höll fast vid sin tro och fortsatte att predika. Så gjorde Elia och övervann därmed alla de falska profeterna genom Herrens ingripande. Och Jeremia blev bevarad av Gud medan de ogudaktiga kungarna gick under. Men de rättrogna profeternas kamp var inte förgäves. Herren sade till Elia att det fanns 7000 män som inte hade böjt knä för Baal (1 Kung 19:18)!

Det är dessa och många liknande händelser i GT som Jesus talar om när han i vårt text säger: *"Alla som har kommit före mig är tjuvar och rövare, men fåren har inte lyssnat till dem"* (Joh. 10:8).

Jesus visar också att fariseerna och de skriftlärdade hörde till dessa tjuvar och rövare. De menade sig ju hålla Guds lag i alla stycken och de hade templet mitt ibland sig. De var angelägna om att hålla fast vid lagen och templet och ansågs som mycket fromma och goda andliga ledare. De var också hedrade av folket och de höll sig väl med den politiska makten. Men Jesus visade att de ändå, trots allt detta hade gjort templet till en rövarkula. När han rensade det och drev ut dem som köpte och sålde där var detta också en bild av hur eländigt det andliga tillståndet var. Man hade inte förstått de heliga Skrifterna på rätt sätt. Vi ser hur han på vägen till Emmaus gick igenom alla profeterna och visade hur de alla talade om honom själv. Så lär oss Jesus och hans apostlar den rätta vägen till himlen. Jesus visade hur de sanna fåren är de som följer hans undervisning och tror att han är världens frälsare, Kristus, Guds evige Son. Dessa är svaga och bristfulla och kan aldrig klara sig på egen hand. Men när de följer sin gode Herde för han dem i trygghet genom alla faror som också den 23 psalmen säger: *"Herren är min herde, mig ska inget fattas... Även om jag vandrar i dödsduggans dal fruktar jag inget ont för du är med mig. Din käpp och stav, de tröstar mig"* (v 1, 4).

Så visar Jesus med dagens evangelium att fåren som lyssnar till herdens röst är den sanna kyrkan i alla tider. Det är alla som i GT hade Abrahams tro på löftet om Messias och det är alla som i NT:s tid tror på Jesus som sin frälsare. Alla dessa utgör Kristi kyrka, var de än befinner sig. De har en enda herde, och det är Jesus Kristus själv. Sedan kallar Bibeln också NT:s präster för herdar och lärare. Jesus kallas då överherden. Prästerna ska enligt Petrus ha uppdraget att *"vara herdar för Guds hjord och vaka över den"*. Han fortsätter: *"När Överherden uppenbarar sig, ska ni få härlighetens segerkrans som aldrig vissnar"* (1 Petr. 5:2, 4).

Genom tron samlas alla får som tror på Jesus i en enda, osynlig kyrka. Den utgörs både av troende judar och hedningar. Men det står ingenstans att denna kyrka har andra kännetecken än Guds rena och klara ords förkunnelse och sakramentens rätta förvaltning. Ingenstans står det att kyrkan ska ha en enda yttre organisation med en påve i spetsen. Tvärtom säger vår bekännelsen att en sådan lära är antikristlig. Jesus säger att ingen kan se själva kyrkan med sina ögon, lika lite som någon kan se in i hjärtat och avgöra vilka människor som har den sanna tron och vilka som saknar den.

Därför måste vi som kristna hålla oss till de yttre kännetecken som Gud har gett oss. Jesus säger i vår text att det avgörande kännetecknet är herdens egen röst. *"Mina får lyssnar till min röst"* säger han. Därför ska varje kristen vara noga med att söka sig till en kyrka där endast den gode herdens röst ljuder. De kyrkor som inom sig tillåter falsk lära och falska lärare och inte driver ut dem är inte trogna mot vad Jesus säger i vår text. Han säger där: *"Men en främling följer de inte utan flyr från honom, för de känner inte främlingars röst"* (v 5). I bergspredikan säger Jesus: *"Akta er för de falska profeterna. De kommer till er i fårakläder, men i sitt inre är de rovlystna vargar"* (Matt. 7:15). Paulus tillämpar detta när han skriver: *"Gå inte som omaka par i ok med dem som inte tror. Vad har rättfärdighet med orättfärdighet att göra? Eller vad har ljus gemensamt med mörker? Vilken samstämmighet har Kristus med Beliar?"* (2 Kor. 6:14). Han skriver då också att de kristna ska skilja sig från dessa och lämna deras gemenskap: *"Därför säger Herren: Gå ut från dem och skilj er från dem, och rör inte vid något orent. Då ska jag ta emot er, och jag ska vara er Far och ni ska vara mina söner och döttrar, säger Herren den Allsmäktige"* (v. 17).

Våra lutherska bekännelseskriterier tillämpar också dessa ställen uttryckligen på sådana kyrkor som inom sig lär eller tolererar falsk lära. I både fornkyrkan, under reformationen och ortodoxins tid liksom inom 1800-talets konfessionella kyrkor, t.ex. Missourisynoden och Wisconsinssynoden tillämpades dessa ord på det bibliska, urkyrkliga sättet att man för kyrkogemenskap, nattvardsgemenskap och bönegemenskap krävde enighet i alla Bibelns läror. Det står om de första kristna att de hade gemenskap i *apostlarnas lära, brödsbrytelsen*

(nattvarden) och *bönerna* (jfr Apg. 2:42). Men om någon kom med en annan lära skulle man inte ta emot honom (2 Joh. v 9–11).

Idag har detta i stort sett blivit bortglömt i en tid som präglas av obiblisk ekumenism och likgiltighet för vad Jesus och apostlarna säger i dagens texter. Jesus uppmanar oss idag med enkla och klara ord att ta oss tillvara för de falska profeterna och att inte blygas för hans ord utan frimodigt följa hans uppmaning att först och främst lyssna till hans röst och hans heliga ord. Detta är inte bara prästernas uppgift utan varje kristens viktiga uppgift. Om detta må vi innerligt bedja. Då ska vi också hålla fast vid det löfte Jesus ger oss i vår text: *”Den som går in genom mig ska bli frälst, och han ska gå in och gå ut och finna bete”* (v 9). Så är Jesus med sin kyrka och varje kristen alla dagar intill tidens ände.

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.